
Univerzita Karlova představila vizi dalšího vývoje českého vysokého školství

Univerzita Karlova představila vizi dalšího vývoje českého vysokého školství

zleva: Mgr. Václav Hájek, tiskový mluvčí UK, Prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc., prorektor pro rozvoj, Prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc., rektor Univerzity Karlovy, RNDr. Tomáš Jelínek, kancléř UK

V 66 námětových okruzích předložil dnes rektor Univerzity Karlovy Prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc. se svými spolupracovníky k veřejné diskusi obsáhlý materiál nazvaný „Perspektivy dalšího vývoje českého vysokého školství.“ Hned v úvodu vysvětlil důvody, které vedly k jeho vzniku: „K jeho sepsání nás přivedly události známé kolem Bílé knihy terciárního vzdělávání a následující snahy připravit Věcný záměr zákona o terciárním vzdělávání. Tento proces byl zmítán mnoha problémy, na které jsme opakovaně upozorňovali. Dnes bychom chtěli veřejnosti představit vlastní materiál, který vyjadřuje náš pohled na další perspektivy rozvoje vysokého školství. Předkládáme v něm návrh realistické reformy, tedy věci, které jsou možným zlepšením reálných problémů, jak na ně vysoké školy ve své každodenní činnosti narážejí. Nemá ambici být podobným materiálem jako Bílá kniha, nezamýšlí řešit všechny možné problémy a neklade si nároky na úplnost nebo stoprocentní správnost.“

Prof. RNDr. Václav Hampl, DrSc., rektor Univerzity Karlovy

Hlavním ideovým východiskem předloženého materiálu Univerzity Karlovy je teze, že univerzitní vzdělání není jen konkrétní technickou přípravou na kvalifikované budoucí povolání. Univerzitní vzdělání je v jeho pojetí významně širším pojmem, který v důsledku zodpovídá za to, že moderní společnosti jsou takové, jaké jsou; bez kultivace náročného univerzitního vzdělávání by společnost v dlouhodobějším horizontu utrpěla. Téměř čtyřicetistránkový materiál byl připraven expertní skupinou Univerzity Karlovy a následně byl podroben obsáhlé vnitrouniverzitní diskusi se členy senátů – univerzitním i fakultními, děkany, na vědecké radě UK atd. „A na tomto základě vznikl elementární konsenzus nad materiálem, který máte v rukou,“ přiblížil složitý způsob jeho vzniku prof. Hampl.

Univerzita Karlova ho dnešní tiskovou konferencí představila veřejnosti. Dále bude zaslán ostatním vysokým školám, Radě vysokých škol a jeho kompletní znění bude rovněž zpřístupněno na webových stránkách univerzity. „Vyzýváme všechny účastníky, aby se s tímto materiálem seznámili, okomentovali ho, zaslali nám své připomínky, návrhy a náměty nejlépe do konce července,“ apeloval prof. Hampl, „abychom mohli během srpna připravit verzi, kterou bychom předložili Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR s ambicí, aby se výsledný text stal jedním ze základních pilířů budoucí, reálné, opravdové a hluboké diskuse o budoucím směřování vysokých škol v České republice.“

Poté další členové vedení Univerzity Karlovy představili základní klíčové oblasti předloženého materiálu. Prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc., prorektor pro rozvoj, hovořil o změnách univerzitního vzdělávání v širokém kontextu internacionalizace a globalizace univerzitního vzdělávání a o navrhovaných řešeních: „V souvislostech s tak zvanou „masifikací“ vysokoškolského vzdělávání, i když to je slovo, které nemáme rádi, všude ve světě a zejména v Evropě sílí obavy o kvalitu; podle stávajících kritérií vše směřuje k rozplizlosti terciárního vzdělávání, protože se vše hází, jak se říká, do jednoho pytle. Nezbytně proto potřebujeme diverzifikaci kritérií, tedy určit, co ještě je univerzita a co už není, a klasifikaci vysokých škol podle kvality, tedy kdy a za jakých podmínek je univerzita špatná a kdy je naopak jiná vysoká škola, třeba technická nebo odborně profesní, dobrá. K tomu je potřeba propracovat nástroje měření a indikátory kvality, hodnotit je nikoli pouze podle počtu výstupů a počtu zaměstnanosti absolventů, jako je tomu dnes.“ Prof. Štech pak opatřil komentářem jednotlivé kapitoly předloženého materiálu: Masifikace, Diverzifikace, Klasifikace vysokých škol a Kvalita, její hodnocení a zajišťování. Posledně zmiňovaná kapitola se týká oblastí a/ Akreditace studijních programů nebo institucí b/ Akreditace habilitačních a profesorských řízení c/ Rozvoj doktorského studia a za d/ Spolupráce se

společenskou praxí. Realizace třetí role či inovačního transferu je v pojetí tohoto materiálu zcela novým kritériem pro hodnocení kvality vysokých škol.

Prof. PhDr. Stanislav Štech, CSc., prorektor pro rozvoj,

Zmíněno bylo i tolik mediálně vděčné téma tzv. zápisného. Představitelé UK zdůraznili, že návrhy na to, aby se studenti přímo finančně podíleli na studiu, se objevují čím dál častěji a je zřejmé, že se k nim UK musí nějak postavit, přestože jde především o rozhodnutí politické. Proto na univerzitě provedli rozbor možných variant. „A na základě tohoto rozboru a vnitrouniverzitní diskuse říkáme,“ zaznělo na konferenci, „že pokud má být spoluúčast studenta na financování studia, tak za nejméně problematickou možnost považujeme zavést tzv. zápisné. Zápisné by se mělo podle našich představ pohybovat do výše 5000 Kč ročně, čímž se liší od předkládaných variant školného. Takováto částka by pro drtivou většinu studentů neznamenal finanční bariéru a zdravotně handicapovaní a sociálně velmi slabí studenti by byli platby zproštěni.“

UK současně nedoporučuje klasické ani odložené školné, nedoporučuje platby za zkoušky. Doporučuje naopak zjednodušení stávajících poplatků za protahování studia a úplné zrušení poplatku za tzv. další studium. Text UK nově řeší také fundamentální otázky financování vzdělávací činnosti a rozvoje vysokých škol. „Všichni dosavadní ministři školství řešili otázky financování vysokých škol takovým způsobem,“ doplnil rektor UK prof. Václav Hampl, „že se snažili získat pro svůj resort více peněz, v realitě to vypadalo tak, že jsme se dnes ocitli na třech čtvrtinách částky, kterou stát dává na vysokoškolského studenta ve vztahu k HDP. Mezi vyspělými státy OECD jsme hluboko pod průměrem. Je nutné nikoli pouze zabránit poklesu, ale snažit se obrátit tento trend.“

Slova se ujal kancléř UK RNDr. Tomáš Jelínek, který okomentoval předložený materiál související s náměty pro novelizaci zákona o VŠ, který rozdělil do tří okruhů - náměty související se studiem, náměty týkající se vztahu stát (společnost) – vysoká škola a náměty týkající se vnitřních záležitostí vysokých škol: „Zásadní záležitosti jsou z pohledu UK tyto čtyři: 1/ pětiletá rámcová smlouva místo každoročního jednání, 2/ autonomie v investičním financování, 3/ pružnější akreditace studia s omezením fenoménu „létajících profesorů“ a 4/ lepší čitelnost habilitačních a profesorských řízení včetně zvýšení odpovědnosti vysokých škola za kvalitu „svých“ docentů a profesorů.“ Tyto záležitosti pak pan kancléř následně okomentoval.

RNDr. Tomáš Jelínek, kancléř UK

Dále dodal: „Musíme nově definovat vztah mezi státem a vysokými školami ve věcech vzdělávací činnosti a rozvoje, a proto navrhujeme vyjádřit ho jako kontraktový, smluvní vztah garantovaný právně závaznou smlouvou, která by řešila též otázky autonomní investiční činnosti vysokých škol na dobu pěti let. To, co české vysoké školy dnes potřebují nejvíce, jsou stabilita a předvídatelnost svého financování.“ Kancléř Jelínek přiblížil, jaké má Univerzita Karlova představy o přesnějším vymezení, postavení a kompetencích správních rad vysokých škol. „Měly by do nich být nominovány takové osobnosti, které budou pro univerzitu skutečným přínosem, a jejichž dosavadní působení by mělo být zárukou, že nejsou navázány na politické ani lobisticko-ekonomické kruhy.

V závěru rektor UK prof. Václav Hampel znovu vyzval k široké diskusi nad předloženým materiálem „Cítíme jako svou prioritu věnovat se tomuto závažnému tématu a perspektivám vysokého školství, před časem jsme předložili podobným způsobem i vlastní paragrafovaný návrh zákona o transformaci univerzitních nemocnic. Rozumím tomu, že některé návrhy a varianty řešení vzbudí polemiku, ale my jí vítáme. Bude to pro nás důkaz toho, že diskuse je opravdu široká a opravdu veřejná. Stav a vývoj v české společnosti nám prostě není lhostejný.“

(14/5/2009, MK)